

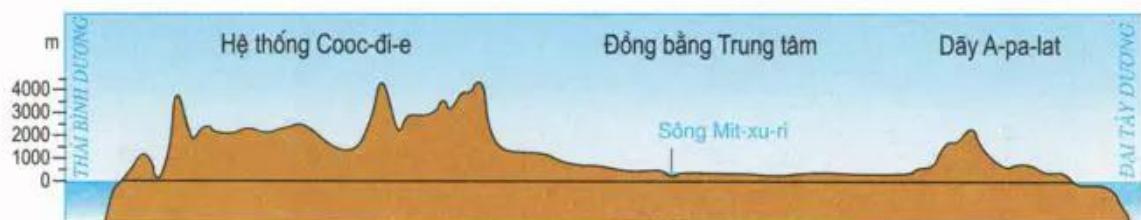
Bài 36 : THIÊN NHIÊN BẮC MĨ

Bắc Mĩ gồm ba quốc gia : Ca-na-đa, Hoa Kì và Mê-hi-cô. Bắc Mĩ có cấu trúc địa hình đơn giản nhưng khí hậu đa dạng.

1. Các khu vực địa hình

Địa hình chia làm ba khu vực rõ rệt, kéo dài theo chiều kinh tuyến.

- Quan sát các hình 36.1 và 36.2, nêu đặc điểm cấu trúc địa hình của Bắc Mĩ.

Hình 36.1 - Lát cắt địa hình Bắc Mĩ cắt ngang Hoa Kì theo vĩ tuyến 40°B

a) Hệ thống Cooc-di-e ở phía tây

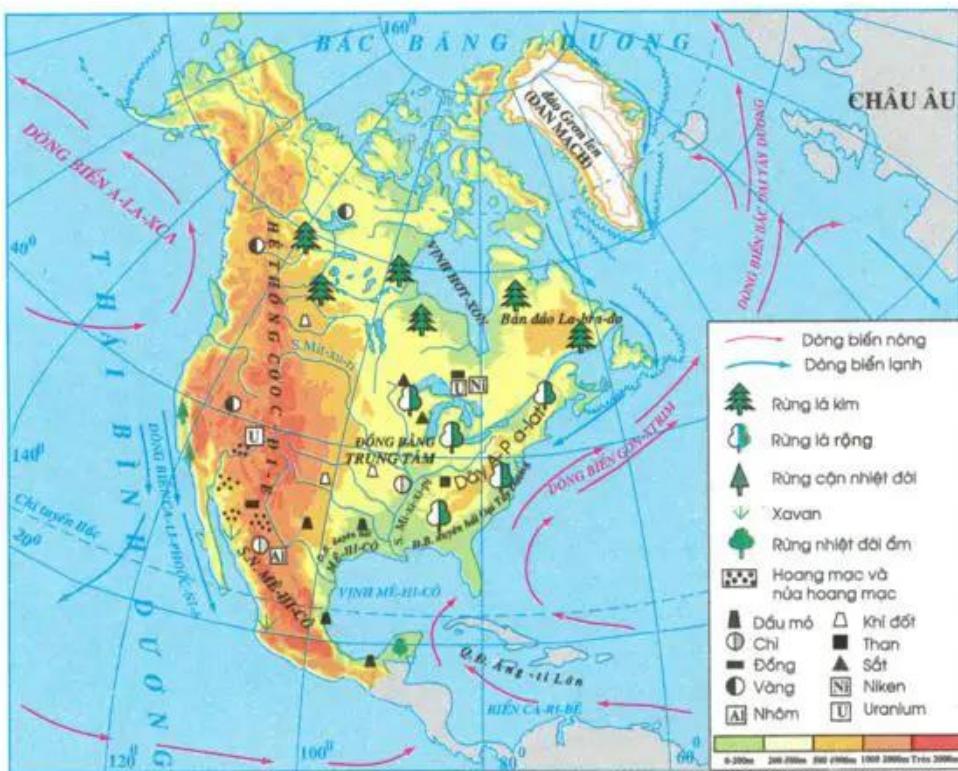
- Quan sát các hình 36.1 và 36.2, xác định độ cao trung bình, sự phân bố các dãy núi và các cao nguyên của hệ thống Cooc-di-e.

Hệ thống Cooc-di-e cao, đồ sộ, hiếm trờ là một trong những miền núi lớn trên thế giới. Miền núi này chạy dọc bờ phia tây của lục địa, kéo dài 9000 km, cao trung bình 3000m - 4000m, gồm nhiều dãy chạy song song, xen vào giữa là các cao nguyên và sơn nguyên.

Miền núi Cooc-di-e có nhiều khoáng sản như đồng, vàng, quặng đa kim, uranium.

b) Miền đồng bằng ở giữa

Miền đồng bằng ở giữa rộng lớn, tựa như một lòng máng khổng lồ, cao ở phía bắc và tây bắc, thấp dần về phía nam và đông nam. Do địa hình lòng máng, không khí lạnh ở phía bắc và không khí nóng ở phía nam dễ dàng xâm nhập sâu vào nội địa.

Hình 36.2 - Lược đồ tự nhiên Bắc Mĩ

Trong miền đồng bằng có nhiều hồ rộng như hệ thống Hồ Lớn ở phía bắc và nhiều sông dài như hệ thống sông Mit-xu-ri – Mi-xi-xi-pi.

c) Miền núi già và sơn nguyên ở phía đông

Phía đông của Bắc Mĩ gồm sơn nguyên trên bán đảo La-bra-đo của Ca-na-đa và dãy núi A-pa-lat trên đất Hoa Kì, chạy theo hướng đông bắc - tây nam.

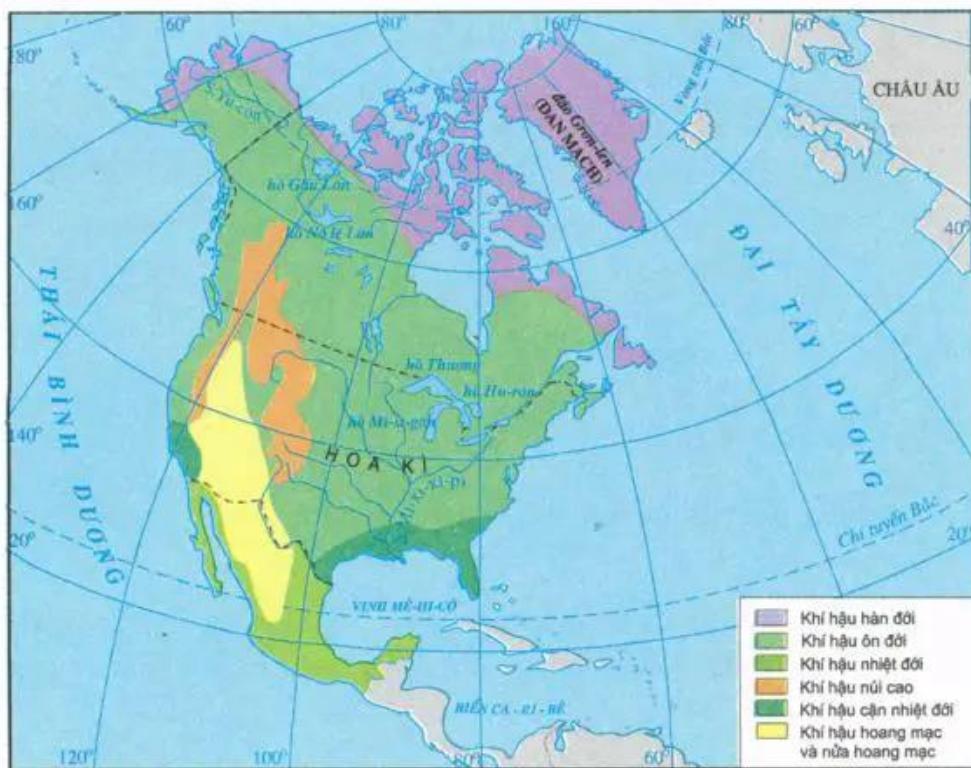
A-pa-lat là dãy núi cổ, tương đối thấp, chứa nhiều than và sắt. Phần bắc A-pa-lat chỉ cao 400m - 500m. Phần nam A-pa-lat cao 1000m - 1500m.

2. Sự phân hoá khí hậu

Khí hậu Bắc Mĩ phân hoá theo chiều bắc - nam và theo chiều tây - đông.

Trải dài từ vòng cực Bắc đến vĩ tuyến 15°B , Bắc Mĩ nằm trên các vùng đai khí hậu hàn đới, ôn đới và nhiệt đới.

- Dựa vào hình 36.3, cho biết kiểu khí hậu nào ở Bắc Mĩ chiếm diện tích lớn nhất.

Hình 36.3 - Lược đồ các kiểu khí hậu Bắc Mĩ

Trong mỗi đới khí hậu ở Bắc Mĩ lại có sự phân hoá theo chiều tây - đông, đặc biệt là sự phân hoá khí hậu giữa phần phía tây và phần phía đông kinh tuyến 100°T của Hoa Kì.

- Quan sát các hình 36.2 và 36.3, giải thích tại sao có sự khác biệt về khí hậu giữa phần phía tây và phần phía đông kinh tuyến 100°T của Hoa Kì ?

Các dãy núi thuộc hệ thống Cooc-đi-e kéo dài theo hướng bắc - nam ngăn cản sự di chuyển của các khối khí từ Thái Bình Dương vào. Vì vậy, các cao nguyên, bồn địa và sườn đông Cooc-đi-e mưa rất ít.

Bắc Mĩ có cấu trúc địa hình đơn giản, gồm ba bộ phận, kéo dài theo chiều kinh tuyến : hệ thống Cooc-đi-e cao, đồ sộ ở phía tây, đồng bằng ở giữa và miền sơn nguyên, núi già ở phía đông.

Khí hậu Bắc Mĩ đa dạng, vừa phân hoá theo chiều bắc - nam lại vừa phân hoá theo chiều tây - đông.

Câu hỏi và bài tập

- Nêu đặc điểm cấu trúc địa hình của Bắc Mĩ.
- Trình bày sự phân hoá của khí hậu Bắc Mĩ. Giải thích sự phân hoá đó.